

Service Plan

การพัฒนาาระบบบริการเขต4

สาขาโรคไต

แพทย์หญิงเสาวลักษณ์ ชาวโพนทอง

อายุรแพทย์โรคไตโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา

เขตบริการสุขภาพที่ 4

เขตบริการสุขภาพที่ 4 ประกอบด้วย

8 จังหวัด ดังนี้

- 1.นนทบุรี
- 2.ปทุมธานี
- 3.พระนครศรีอยุธยา
- 4.สระบุรี
- 5.อ่างทอง
- 6.ลพบุรี
- 7.นครนายก
- 8.สิงห์บุรี

วัตถุประสงค์

1. ป้องกันการเกิด **CKD** ในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงและลด **CKD** รายใหม่ที่เข้าสู่ **RRT**
2. ผู้ป่วย **ESRD** รายใหม่ สามารถเข้าถึง ระบบบริการ **RRT** และลดระยะเวลาในการรอคอย
3. เพิ่มจำนวนผู้บริจาคอวัยวะและให้ผู้รับบริการเข้าถึงการปลูกถ่ายไต
4. ขยายการบริการ **CAPD** สู่ชุมชน

กลยุทธ์

- สร้างเครือข่ายการดูแลผู้ป่วย
- กำหนดบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายให้ชัดเจน
- ติดตามและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการดูแลผู้ป่วย

ตารางแสดง จำนวนประชากร, แพทย์ และ จำนวนเตียง แยกรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนประชากร(คน)	โรงพยาบาล	จำนวนแพทย์โรคไต (คน)	จำนวนเตียง (สธ)	จำนวนเตียงต่อ 10,000ประชากร	อัตราส่วนแพทย์โรคไต/ปชก
สระบุรี	612,173	สระบุรี (A1)	2	1,325	21.64	1 : 204,058
		พระพุทธบาท (M1)	1			
ลพบุรี	769,213	พระนารายณ์ฯ (S)	1	1,208	15.70	1 : 769,213
		บ้านหมี่ (M1)	0			
อยุธยา	783,683	พระนครศรีอยุธยา(A)	2	1,142	14.57	1 : 195,921
		เสนา (M1)	2			
ประทุมธานี	1,326,589	ปทุมธานี (S)	2	552	4.16	1 : 663,295
นนทบุรี	1,394,335	พระนั่งเกล้า (A)	2	596	4.27	1 : 697,167
สิงห์บุรี	229,353	สิงห์บุรี (S)	0	664	28.95	-
		อินทร์บุรี (M1)	0			
อ่างทอง	285,950	อ่างทอง (S)	1	514	17.98	1 : 285,950
นครนายก	253,831	นครนายก (M1)	0	434	17.10	
รวม	5,655,127		13	6,435	11.38	1 : 435,010

ข้อมูล: ๑ การประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนระบบบริการสุขภาพ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ณ. ร.ร.เซนต์ราและศูนย์ราชการ

สถานการณ์ในปัจจุบัน

1. มีการคัดกรองกลุ่มเสี่ยง ต่อการเกิดโรคไตเรื้อรัง โดยมุ่งเน้นที่โรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง ในโรงพยาบาลทุกระดับและ รพ.สต. ได้รับการตรวจคัดกรองโดยการตรวจ **serum creatinine** และปัสสาวะ โดยวิธีการตรวจเลือด ใช้ทั้ง **enzymatic method** และ **Jeffe reaction** และคำนวณเป็น **estimated GFR** ด้วยสูตร **CKD-EPI** ปัสสาวะตรวจโดยใช้ **dipstick** หรือวัด **spot albumin creatinine ratio (Alb/Cr)** โรงพยาบาลระดับ **M** และ **S** ส่วนใหญ่ยังใช้วิธี **Jeffe reaction** โรงพยาบาลระดับ **A** บางโรงพยาบาลใช้วิธี **Enzymatic method**

ผลการคัดกรองผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชาย (คน)	หญิง (คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่1 (คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่2 (คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่3 (คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่4(คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่5(คน)
1,989	4,701	8 (0.12%)	297 (4.44%)	5,671 (84.77%)	554 (8.28%)	160 (2.39%)

คนไข้เบาหวานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการคัดกรองโรคไตเรื้อรัง(ทุกช่วงอายุ) 1 มค. 56 - 1 มค. 57 รายงาน 65% ของผู้ป่วยทั้งจังหวัด

ผลการคัดกรองผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คนไข้ความดันโลหิตสูงในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการคัดกรองโรคไตเรื้อรัง(ทุกช่วงอายุ)

1 มค.56 - 1มค.57

ชาย (คน)	หญิง (คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่1 (คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่2 (คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่3 (คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่4(คน)	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่5(คน)
4,351	8,695	22	596	11,353	829	246
		(0.17%)	(4.57%)	(87.02%)	(6.35%)	(1.89%)

ความชุกของโรคไตในผู้ป่วยเบาหวานในแต่ละช่วงอายุ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อายุระหว่าง(ปี)	จำนวนผู้ป่วยเบาหวานที่รับ การรักษาในรอบระยะเวลาที่ กำหนด(คน)	ได้รับการตรวจ Serum Creatinine	ค่าการทำงานของไต				
			โรคไตเรื้อรังระยะที่1	โรคไตเรื้อรังระยะที่2	โรคไตเรื้อรังระยะที่3	โรคไตเรื้อรัง ระยะที่4	โรคไตเรื้อรังระยะที่5
0-4	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	-
10-14	-	-	-	-	-	-	-
15-19	44	21(47.33%)	13 (61.90%)	6(28.57%)	2(9.52%)	-	-
20-24	54	28(51.85%)	24(85.71%)	3(10.71%)	1(3.57%)	-	-
25-34	271	130(47.97%)	86(66.15%)	28(21.54%)	10(7.69%)	2(1.54%)	4(3.08%)
35-44	1,389	785(56.52%)	428(54.52%)	285(36.31%)	61(7.77%)	6(0.76%)	5(10.64%)
45-54	4,952	3,010(60.78%)	1024(34.02%)	1428(47.48%)	510(16.94%)	27(0.9%)	20(0.66%)
55-64	7,983	5,087(63.72%)	1163(22.86%)	2290(45.02%)	1495(29.39%)	96(1.89%)	43(0.85%)
≥65	10,027	6,593(65.75%)	354(5.37%)	2268(34.40%)	3498(53.06%)	401(6.08%)	72(1.06%)

สถานการณ์ในปัจจุบัน

2. การเปิดคลินิกโรคไตเรื้อรัง หรือ **CKD Clinic** ได้ดำเนินการเปิดในทุกจังหวัดของเขตบริการที่ 4 บุคคลากรประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล เภสัช นักกำหนดอาหาร เป็นการเปิดเป็นคลินิกเฉพาะแยกต่างหากจากคลินิกเบาหวานและความดันโลหิตสูง มีการตรวจให้บริการโดยแพทย์และความรู้ด้านต่างๆแก่ผู้ป่วยโดยการทำงานร่วมกันเป็นสหสาขาวิชาชีพ เปิดบริการ **CKD clinic** ได้อย่างครบถ้วนเป็นบางจังหวัด

ข้อมูล CKD clinic, ทีมดูแลผู้ป่วยโรคไตในปัจจุบัน (โรงพยาบาลจังหวัด)

จังหวัด	มีการจัดตั้ง CKD clinic หรือไม่	จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานบริการ CKD clinic ปี2557 (คน)						
		แพทย์	พยาบาล	เภสัชกร	นักจิตวิทยา	นักกำหนดอาหาร	นักสังคมสงเคราะห์	Education class
สระบุรี	มี	๕	๑	๑	-	๑	๑	-
ลพบุรี	มี	๑	๓	๑	๑	๑	๑	-
อยุธยา	มี	๒	๑	๑	-	-	๑	-
ปทุมธานี	มี	๑	๑	๑	๑	๑	๑	-
นนทบุรี	มี	๓	๑	๑	๑	๑	๑	-
สิงห์บุรี	มี	-	๑	-	-	-	-	-
อ่างทอง	มี	๑	๑	๑	-	-	-	-
นครนายก	มี	๑	๒	๑	-	๑	๑	-

สถานการณ์ในปัจจุบัน

3. ระบบการส่งต่อผู้ป่วย เมื่อมีการคัดกรองโรคไตเรื้อรังในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง เบาหวาน และความดันโลหิตสูง พบผู้ป่วย **New case CKD** เพิ่มมากขึ้น คณะกรรมการโรคไตเรื้อรังเขต4 ได้ประชุมร่วมกัน และกำหนดแนวทางการส่งต่อผู้ป่วยเพื่อรักษาต่อเพื่อเป็นแนวทางในเขต แต่สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมในแต่ละจังหวัด โดยกำหนดเกณฑ์การส่งต่อ ตามระดับของ **GFR** และความผิดปกติของการตรวจปัสสาวะ ถ้าสงสัย **glomerular disease** สามารถส่งต่อตามระบบเพื่อทำการรักษา และถ้าต้องการทำ **kidney biopsy** สามารถส่งต่อ รพ.สระบุรี และศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพฯ มศว.องครักษ์

ระดับปฐมภูมิ

คัดกรองผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ DM,
HT, Recurrent UTI, KUB Stone

ไม่ไต

ให้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตัวให้ห่าง
จากโรคไตเช่น ลดอาหารเค็ม
หลีกเลี่ยงยาชุด ยาแก้ปวด

ไต

ส่งตรวจเพื่อวินิจฉัยโรคไต

Serum Cr or eGFR

U/A (โดยไม่มี UTI)

Cr < 1.5 หรือ eGFR > 90

Cr 1.5-2.0 หรือ eGFR 60-90
eGFR > 90

ตรวจซ้ำที่ 1 ปี

ตรวจซ้ำที่ 3 เดือน

Cr 1.5-2.0 หรือ eGFR 60-90
eGFR > 90

Cr 2.0-3.0 หรือ eGFR 30-60
eGFR > 90

Cr > 3 หรือ eGFR < 30
eGFR > 90

ส่งระดับทุติยภูมิ

ส่งระดับตติยภูมิ

ปกติ

ตรวจซ้ำทุก 1 ปี

Urine protein trace, 1+, 2+, 3+, 4+
หรือ พบ RBC

ตรวจซ้ำที่ 3 เดือน

Urine protein trace, 1+, 2+
หรือ พบ RBC
eGFR > 90

ส่งระดับทุติยภูมิ

Urine protein 3+, 4+

ส่งระดับตติยภูมิ

ระดับทุติยภูมิ

คัดกรองผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงได้แก่ DM, HT, Recurrent, UTI, KUB Stone, Autoimmune disease, CVD

ให้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตัวให้ห่างจากโรคไต เช่น ลดอาหารเค็ม หลีกเลี่ยงยาชุด ยาแก้ปวด

ส่งตรวจเพื่อวินิจฉัยโรคไต

Serum Cr or eGFR

U/A (โดยไม่มี UTI)

Cr < 1.5 หรือ eGFR > 90

Cr 1.5-2.0 หรือ eGFR 60-90

ปกติ

Urine protein trace, 1+, 2+, 3+, 4+ หรือ พบ RBC

ตรวจซ้ำทุก 1 ปี

ตรวจซ้ำที่ 3 เดือน

ตรวจซ้ำทุก 1 ปี ร่วมกับ urine microAlb ในผู้ป่วย DM

ตรวจ U/A ที่ 3 เดือน หรือส่ง UPCR

Cr 1.5-2.0 หรือ eGFR 60-90

Cr 2.0-3.0 หรือ eGFR 30-60

Cr > 3 หรือ eGFR < 30

Urine protein trace, 1+, 2+ หรือ UPCR < 1

พบ RBC

Urine protein 3+, 4+ หรือ UPCR > 1

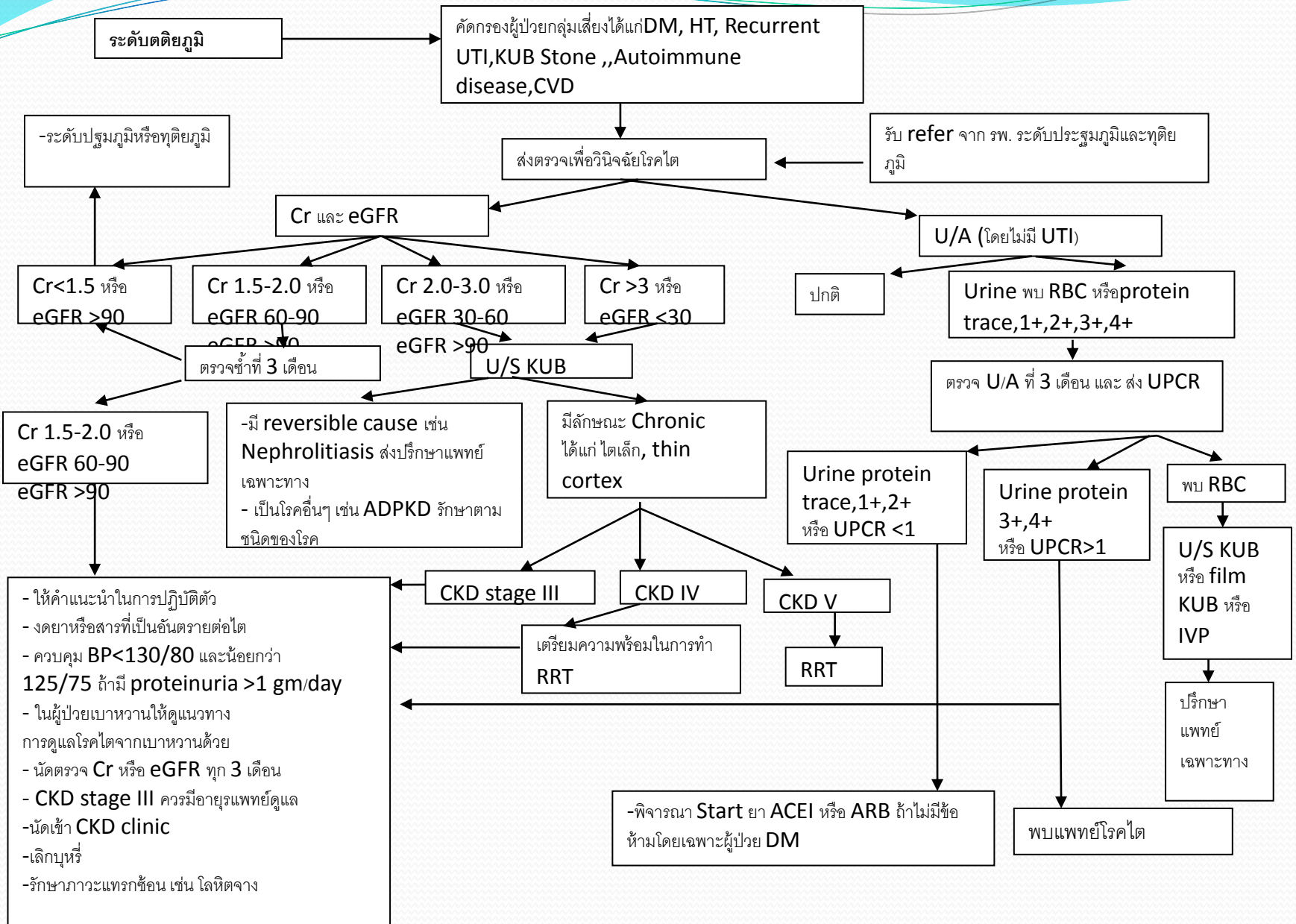
Plain KUB

-ส่งปรึกษาแพทย์เฉพาะทาง

ส่งระดับตติยภูมิ

-พิจารณา Start ยา ACEI หรือ ARB ถ้าไม่มีข้อห้ามโดยเฉพาะผู้ป่วย DM

- ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัว
- งดยาหรือสารที่เป็นอันตรายต่อไต
- ควบคุม BP < 130/80 และน้อยกว่า 125/75 ถ้ามี proteinuria > 1 gm/day
- ในผู้ป่วยเบาหวานให้ดูแนวทางการดูแลโรคไตจากเบาหวานด้วย
- นัดตรวจ Cr หรือ eGFR ทุก 3 เดือน
- CKD stage III ควรมีอายุรแพทย์ดูแล
- ถ้าไม่มีให้ส่งตัวผู้ป่วยตามแกนเครือข่ายบริการ
- นัดเข้า CKD clinic (ถ้ามี)

สถานการณ์ในปัจจุบัน

4. การเข้าถึงการบริการการบำบัดทดแทนไต ไม่พบมีปัญหากการรอคอยการบำบัดทดแทนไตในเขตบริการที่ 4 เนื่องจากมีเครื่องไตเทียมเพียงพอ และสามารถให้บริการการล้างไตทางช่องท้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ตารางแสดงจำนวนผู้ป่วยและบุคลากรที่ดูแลผู้ป่วยล้างไตทางช่องท้อง(ตารางแนบท้ายที่1)
- ตารางแสดงจำนวนผู้ป่วยและบุคลากรที่ดูแลผู้ป่วยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (ตารางแนบท้ายที่2)
- ตารางการดำเนินการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมโดยทำสัญญาให้เอกชนเข้ามาใช้พื้นที่ของโรงพยาบาลรัฐบาล(ตารางแนบท้ายที่3)

ตารางแสดงจำนวนผู้ป่วยและบุคคลากรที่ดูแลผู้ป่วยล้างไตทางช่องท้อง(ตารางแนบท้ายที่1)

จังหวัด	ชื่อโรงพยาบาล	ระดับ รพ.	ผลการดำเนินงาน จำนวนผู้ป่วย (ราย)		จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานบริการ CAPD (คน)					
			ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	แพทย์ อายุรศาสตร์ โรคไต	แพทย์ อายุรกรรม	แพทย์ เวชปฏิบัติทั่วไป	พยาบาล ที่ผ่านการอบรมการล้างไตทางช่องท้อง	พยาบาล ที่ไม่ผ่านการอบรมฯ	ความต้องการส่งพยาบาล CAPD เข้าอบรม ๔ เดือน ปี ๒๕๕๗
อ่างทอง	รพ.อ่างทอง	S	๔๐	๒๔	๑	๑		๒		๑
	รพ.วิเศษ	F๑			ไม่ดำเนินการ					
	รพ.ไชโย	F๒			ไม่ดำเนินการ					
	รพ.โพธิ์ทอง	F๒			ไม่ดำเนินการ					
	รพ.ป่าโมก	F๒			ไม่ดำเนินการ					
	รพ.แสวงหา	F๒			ไม่ดำเนินการ					
	รพ.สามโก้	F๓			ไม่ดำเนินการ					
สิงห์บุรี	เครื่องข่ายบางระจัน	F๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
	เครื่องข่ายท่าช้าง	F๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
	เครื่องข่ายพรหมบุรี	F๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
	เครื่องข่ายบางระจัน	F๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
	เครื่องข่ายสิงห์บุรี	S	-	๒๒ ราย	๑	-	-	๑ คน	-	-
	เครื่องข่ายอินทร์บุรี	M๑	-	-	-	-	-	-	-	-
สระบุรี	สระบุรี	A			๓	๒๐	๐	๓	๑	๑
	พระพุทธบาท	M๑		๔๕	๑	๒	๑	๒	๕	๐
ลพบุรี	พระนารายณ์มหาราช	S	๘๐	๙๙	๑	-	-	๓	-	-
	บ้านหมี่	M๑	๑๕	๑๓	-	๒	๑	๑	๒	๑
	อานันทมหิดล (รัฐนอกสังกัด สธ)		๖	๑๑	๓	-	-	๑	-	-
นครนายก	รพ.นครนายก	M๑	๖๐	๗๐	๑	๑		๓	๕	๑
	รพ.บ้านนา	F๒								
	รพ.องครักษ์	F๒								
	รพ.ปากพลี	F๓								
พระนครศรีอยุธยา	รพ.พระนครศรีอยุธยา	A	๑๘๔	๒๓๙	๒	๑๐		๕	๑	๑

ตารางแสดงจำนวนผู้ป่วยและบุคคลากรที่ดูแลผู้ป่วยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม(ตารางแนบท้ายที่2)

จังหวัด	ชื่อโรงพยาบาล ที่ดำเนินการ HD ทั้งภาครัฐเอกชน	ระดับ รพ. ตาม Service plan	จำนวน Unit/ เตียง	ครด. รับรอง มาตรฐาน	ไม่ผ่าน การรับรอง ของ ครด. หรือหมดอายุ การรับรอง	ดำเนินการ		จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานบริการ HD (คน)							
						ปี ๕๖	ปี ๕๗	อายุ แพทย์ โรคไต	แพทย์ อายุ กรรม	แพทย์ เวชปฏิบัติ ทั่วไป	แพทย์ ที่ผ่านการ อบรมโรคไต ๔ เดือน	แพทย์ จึงต้อง การอบรม โรคไต ๔ เดือน	พยาบาล ที่ผ่าน การอบรม HD	พยาบาล จึงไม่ผ่าน การอบรม HD	พยาบาล จึงต้อง การอบรม HD ปี ๕๗
อ่างทอง	รพ.อ่างทอง	S	๑๐	/		๒๓	๒๔	๑			๑		๔		๑
	รพ.วิเศษ	Fe			ไม่ดำเนินการ										
	รพ.ไซโย	Fe			ไม่ดำเนินการ										
	รพ.โพธิ์ทอง	Fe			ดำเนินการ								๑		กำลังอบรม๑
	รพ.ป่าโมก	Fe			ไม่ดำเนินการ										
	รพ.แสวงหา	Fe			ไม่ดำเนินการ										
	รพ.สามโก้	Fe			ไม่ดำเนินการ										
สิงห์บุรี	๑.รพ.สิงห์บุรี	S	๘	/		๓๓๙	๒๑๓	๑	-	-	-	-	๔	-	
สระบุรี	สระบุรี	A	๖	ผ่าน		๕๒๕	๒๘๙	๓	๒๐	๐	๑	๐	๓	๑	๑
	พระพุทธบาท	Ma	๑๒	ผ่าน	หมดอายุทั้งดำเนินการคือ	๔๙	๔๗	๑	๒	๑	๐	๐	๖	๐	๑
ลพบุรี	พระนารายณ์มหาราช	S	๘	/	-	๑๕๒	๙๗	๑	-	-	-	-	๔	๒	๒
	บ้านหมี่	Ma	๑๒	/	-	๖๖	๖๐	-	๒	-	๑	๑	๖	-	๑
	อานันทมหิดล		๑๐	/	-	๑๕๔	๑๘๘	๓	-	-	-	-	๑๔	-	๒
นครนายก	รพ.นครนายก	Ma													
	รพ.บ้านนา	Fe													
	รพ.องครักษ์	Fe													
	รพ.ปากพลี	Fe													
พระนครศรีอยุธยา	รพ.พระนครศรีอยุธยา	A	๑๑	ผ่าน		๒๙๖	๒๒๕	๒	๑๐				๖		๑

ตารางการดำเนินการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมโดยทำสัญญาให้เอกชนเข้ามาใช้พื้นที่ของโรงพยาบาลรัฐ
(ตารางแนบท้ายที่3)

จังหวัด	ชื่อ รพ. ที่ดำเนินการ HD ที่ภาครัฐ/เอกชน	ระดับ รพ. ตาม Service plan	ชื่อ บริษัท Out Source (ระบุทุกบริษัท)	จำนวนรับรอง Unit/เตียง	ครด.รับรองมาตรฐาน	ไม่ผ่านการรับรองของครด.หรือหมดอายุการรับรอง	ผลการดำเนินงาน		จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานบริการ HD (คน)											
							จำนวนผู้ป่วย (ราย)		อายุรแพทย์โรคไต		แพทย์อายุรกรรม		แพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป		แพทย์ซึ่งต้องการอบรมโรคไต ๔ เดือน	พยาบาลที่ผ่านการอบรม HD		พยาบาลซึ่งไม่ผ่านการอบรม HD		พยาบาลซึ่งต้องการอบรม HD ปี ๒๕๕๗
							ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ของ รพ. เอง	ของ Out Source	ของ รพ. เอง	ของ Out Source	ของ รพ. เอง	ของ Out Source		ของ รพ. เอง	ของ Out Source	ของ รพ. เอง	ของ Out Source	
อ่างทอง	รพ.อ่างทองเวชการ	S	หาติเวช	๖	/		๒๘	๒๓	/							๒				
สิงห์บุรี																				
	รพ.อินทร์บุรี	M๑	บริษัทเทคนิกลดเทียมจำกัด	๔	√	อยู่ในช่วงดำเนินการต่ออายุ	๑๓	๑๕	๑	-	๓	-	-	-	-	๒	-	-	-	-
สระบุรี	ไม่มี																			
ลพบุรี	บ้านหมี่	M๑	ราชวัตรไตเทียม	๘	/	-	๗๘	๖๕	-	-	๒	-	-	-	-	๖	๓	-	-	๑
	อานันทมหิดล		มูลนิธิโรคไต	๑๓	/	-	๘๖	๗๖	๒	-	-	-	-	-	-	๘	-	-	-	-
นครนายก	รพ.นครนายก	M๑	อ็อนมีด	๑๓	/		๒๓๗	๒๐๕	๑	๑						๑	๓			๔
พระนครศรีอยุธยา	รพ.พระนครศรีอยุธยา	A	บริษัท	๑๒	P		๗๐	๙๐	P							๓				

การลงทะเบียนรับบริการ(หน่วยบริการประจำUC)สปสช.

เขตสระบุรี แยกตามประเภทRRT ณ 31 มีค. 57

จังหวัด	CAPD	HD	KTรับยากดภูมิ	รวม
นนทบุรี	386	710	20	1116
ปทุมธานี	246	398	17	661
พระนครศรีอยุธยา	541	236	16	793
อ่างทอง	130	45	2	177
ลพบุรี	172	177	11	360
สิงห์บุรี	41	72	3	116
สระบุรี	260	152	11	423
นครนายก	129	53	6	188
รวมเขต	1,905	1,843	86	3,834
ประเทศ	29,324	17,033	847	47,204

สถานการณ์ในปัจจุบัน

5. การปลูกถ่ายไตในเขตบริการ 4 ทุกสิทธิ์สามารถส่งต่อเข้ารับบริการปลูกถ่ายไตในโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัยและ รพ.กรมการแพทย์ ส่วนในเขตบริการ 4 เองได้พัฒนา รพ.สระบุรีเป็น **donor center** ร่วมกับสภากาชาดไทย แต่ยังไม่สามารถให้บริการปลูกถ่ายไตได้เองในเขตบริการ 4

6. การผ่าตัด **Vascular access** มีการส่งต่อผู้ป่วยผ่าตัดในพวงบริการเดียวกันสามารถส่งต่อผู้ป่วยไปผ่าตัด **vascular access** ที่ รพ.สระบุรี แต่ยังมีปัญหาเรื่องความล่าช้าในการให้บริการ เนื่องจากมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและห้องผ่าตัดไม่เพียงพอ

ผลการดำเนินงาน CKD clinic ในโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา

- บริบทในการดูแลผู้ป่วย CKD
- ผู้ป่วยมาตรวจ Serum creatinine ครั้งแรกแล้วมีค่าผิดปกติ ซึ่งคำนวณค่า eGFR ตามสูตร CKD – EPI แล้วได้ค่า
 - eGFR < 30 ml/min/1.73 m² (CKD stage 4)
 - ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะที่ 1 ถึง 3 ส่งต่อเมื่อมีข้อบ่งชี้

ผลการดำเนินงาน CKD clinic ในโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา

- ข้อบ่งชี้ ดังนี้
- ภาวะโปรตีนรั่วในปัสสาวะ โดยไม่มีอาการอื่น (protein : creatinine ratio > 1000 mg/g) หรือตรวจพบโปรตีนในปัสสาวะด้วยแถบสี (Dipstick) มีค่า proteinuria 4+ หลังได้รับการควบคุมความดันโลหิตได้ตามเป้าหมายแล้ว มากกว่า 3 เดือน
- ภาวะปัสสาวะเป็นเลือด ซึ่งหลังจากตรวจเพิ่มเติมด้วยวิธีการ IVP หรือ อัลตราซาวด์ ไม่พบความผิดปกติ
- ภาวะน้ำท่วมปอดที่เป็นซ้ำ ในภาวะที่การบีบตัวของหัวใจปกติ

ผลการดำเนินงาน CKD clinic ในโรงพยาบาล

พระนครศรีอยุธยา

- ค่า Serum creatinine เพิ่มขึ้น $> 30\%$ หรือ eGFR ลดลง $> 25\%$ ในสองเดือนแรกของการเริ่มยา ACEI / ARB
- การลดลงอย่างต่อเนื่องของ eGFR > 0.5 มล./นาที/1.73 ตารางเมตร/เดือน
- ภาวะโลหิตจางที่ไม่ทราบสาเหตุ
- ความผิดปกติอย่างต่อเนื่องของระดับ Potassium ในเลือด
- สงสัยโรคอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น SLE, หลอดเลือดอักเสบ, multiple myeloma
- ความดันโลหิตสูงที่ไม่ได้ตอบสนองต่อการรักษา (BP $> 150/90$ มิลลิเมตรปรอท ในขณะที่ได้ยาลดความดันโลหิต 3 ชนิด)

ผลการดำเนินงาน **CKD clinic** ในโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา

- การพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่อง
- มีการดำเนินการ **CKD clinic** ได้รูปแบบร่วมกับที่สหสาขา เพื่อเป็นรูปแบบแนวทางการดูแลผู้ป่วย **CKD** ให้กับโรงพยาบาลระดับ **M** และ **F** ต่อไป
- มีการจัดตั้ง **clinic** แยกออกจาก **clinic** โรคเรื้อรังอื่นๆ โดยมีแพทย์ให้การดูแลผู้ป่วยประจำ **clinic** 2 ท่าน

ผลการดำเนินงาน CKD clinic ในโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา

- เป้าหมาย
 - 70% ผู้ป่วย DM และ HT ได้รับการค้นหาและคัดกรองของโรคไตเรื้อรัง
 - มีแนวทางในการดูแลผู้ป่วย CKD ระยะ 1, 2 และ 3 แก่โรงพยาบาลระดับ M และ F
 - มีแนวทางการส่งต่อผู้ป่วย CKD ระยะ 4 และ 5 เพื่อเข้ารับการรักษาต่อในโรงพยาบาลระดับ A และ S อย่างชัดเจน

ผลการดำเนินงาน CKD clinic ในโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา

- ปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน
- ค้นหาผู้ป่วย CKD ระยะแรกและชะลอความเสื่อมของไต
- มีการจัดบริการ CKD clinic ครอบคลุมทุกโรงพยาบาล (ตามศักยภาพของแต่ละโรงพยาบาล)
- เพิ่มความครอบคลุมการคัดกรอง และใช้ eGFR ในการแบ่งระยะของโรคไตเรื้อรัง เพื่อเข้าสู่ระบบบริการ และส่งต่อผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

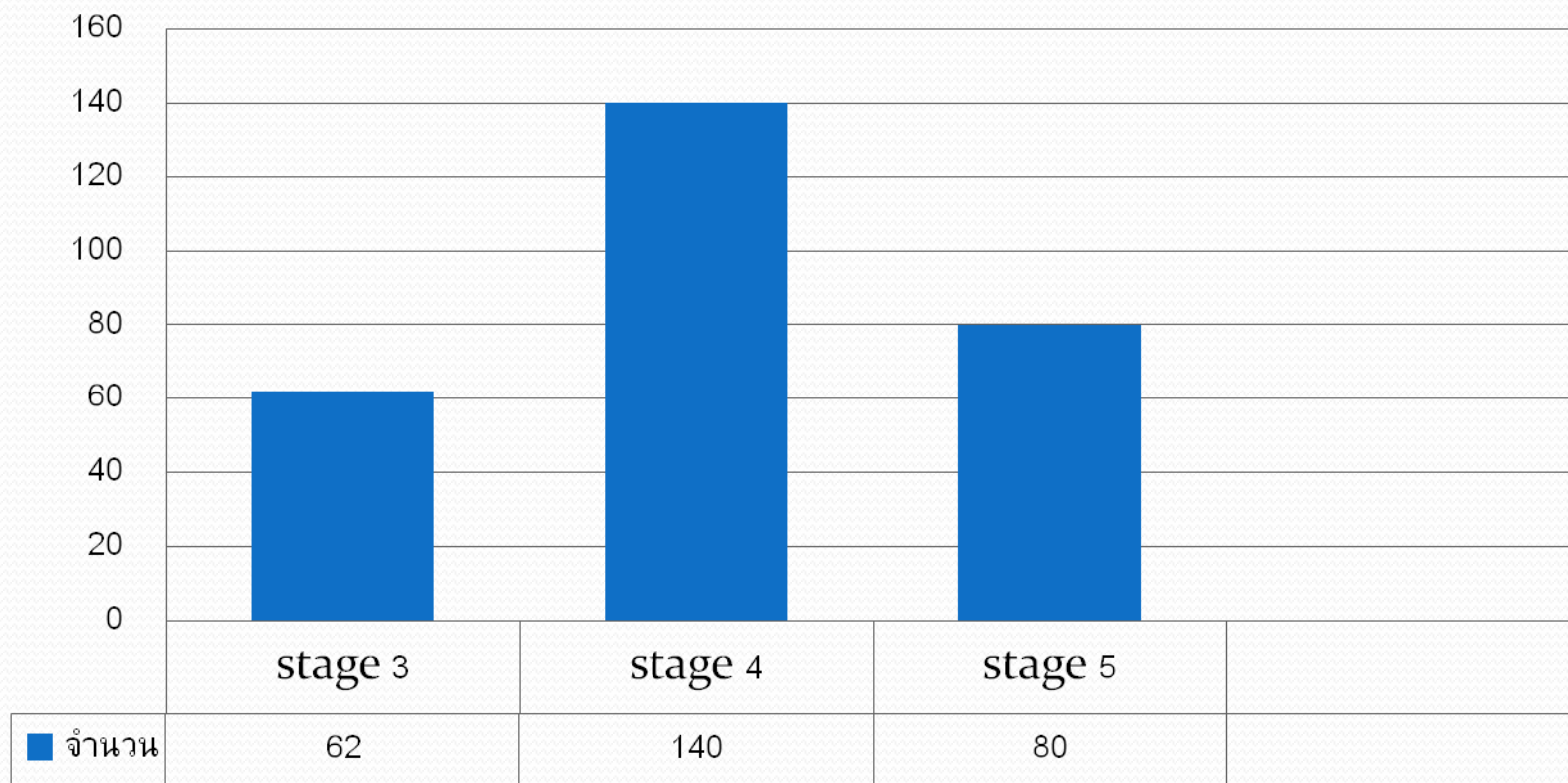
ผลการดำเนินงาน CKD clinic ในโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา

- ปัญหาอุปสรรค
- ปัญหา
- ระบบข้อมูลและการจัดการข้อมูล
- การกำหนดมาตรฐาน Lab โดยใช้วิธีการตรวจเดียวกัน เพื่อให้ได้ค่า eGFR ที่มาตรฐานเดียวกันในการประเมินความเสี่ยงของไต
- กำหนดบทบาทของพยาบาลวิชาชีพผู้รับผิดชอบ CKD clinic อย่างชัดเจน

ผลการดำเนินงาน CKD clinic ในโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา

- ข้อเสนอแนะ
- มีศูนย์ Database เดียวกันทั้งจังหวัด เพื่อจัดเก็บข้อมูล CKD ในรูปแบบเดียวกัน
- พัฒนาศักยภาพของโรงพยาบาลแม่ข่ายในแต่ละโซน และมีแนวทางการส่ง Lab ตรวจอย่างชัดเจน
- มี Case manager CKD ในแต่ละโรงพยาบาล เพื่อประสานงาน และรวบรวมตัวชี้วัด

ผลการดำเนินงาน CKD clinic ในโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา

จำนวนผู้ป่วยCKD

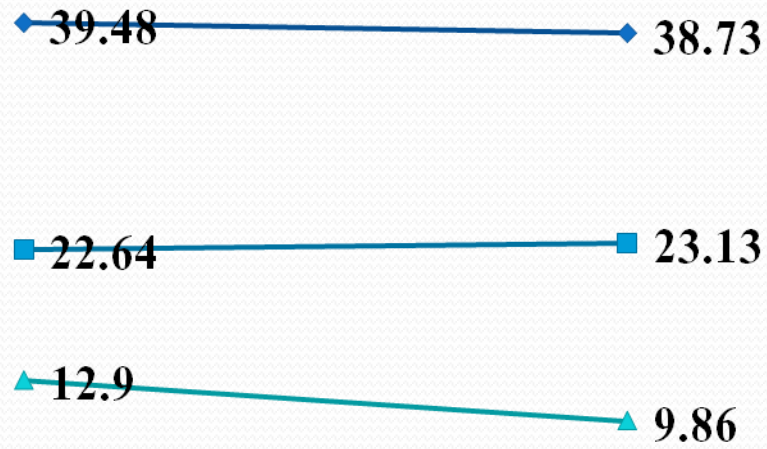
ผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2
BP < 130/80 mmHg	> 60 %	52.69 %	51.16 %
ได้รับยา ACEi/ARB	> 60 %	64.12 %	79.45 %
Hb > 10 g/dl	> 60 %	73.65 %	70.09 %
LDL < 100 mg/dl	> 40 %	37.43 %	56.32 %
K < 5.5 mEq/L	> 80 %	91.11 %	97.67 %
CO2 > 22 mEq/L	> 80 %	66.98 %	58.52 %
P < 4.5 mg/dl	> 50 %	57.77 %	65.11 %
การให้ความรู้	> 60 %	100 %	100 %

ค่าเฉลี่ย eGFR

Stage	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2
Stage 3 (30 – 60)	39.48	38.73
Stage 4 (15 – 30)	22.64	23.13
Stage 5 (< 15)	12.90	9.86

◆ stage 3 ■ stage 4 ▲ stage 5

ไตรมาส 1

ไตรมาส 2

ค่าเฉลี่ย eGFR

ปัญหาและอุปสรรค

- 1. การตรวจค่า **serum creatinine** ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน บางแห่งใช้ **Enzymatic method** บางแห่งใช้ **Jeffe reaction** ถ้าต้องเปลี่ยนเป็น **Enzymatic method** ทุกแห่งก็จะมีปัญหาค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น และหน่วยบริการไม่สามารถรองรับได้

ปัญหาและอุปสรรค

- 2. การคัดกรองในกลุ่มเสี่ยง ทั้งผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูง พบผู้ป่วย CKD เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และมีการส่งต่อเข้ามาใน รพ.ระดับ S, A เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความแออัดและต้องรอคิวเข้ารับบริการ จึงควรพัฒนาศักยภาพระดับ รพ.F ให้สามารถดูแลผู้ป่วย CKD stage 1- 3a และกำหนดเกณฑ์ในการ refer กลับในผู้ป่วยที่มี stable GFR เพิ่มบัญชียา ACEI และ ARB ใน รพ.ระดับ F และจัดอบรมแพทย์ให้มีความรู้ในการดูแลผู้ป่วย CKD ไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งทางเขตบริการ 4 มีกำหนดการจัดอบรมแนวทางการดูแลผู้ป่วย CKD ให้แก่แพทย์ใน รพ.ระดับ F ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557 ที่ศูนย์การแพทย์พระเทพฯ มศว.องครักษ์

ปัญหาและอุปสรรค

- 3. การเปิด **CKD clinic** ยังมีปัญหาทั้งจำนวนและประสิทธิภาพของบุคคลากร
- -บุคคลากรไม่เพียงพอในการเปิด **CKD clinic** ในบางแห่งไม่มีนักกำหนดอาหาร รพ.ระดับ S บางแห่งยังไม่มีอายุรแพทย์โรคไต ทำให้ประสิทธิภาพ **CKD clinic** ไม่สมบูรณ์
- -เอกสารให้ความรู้เป็นภาระงานของเจ้าหน้าที่ ถ้ามีเอกสารที่จัดทำโดยส่วนกลางให้เป็นตัวอย่าง ใน **CKD clinic** จะช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่
- - การเก็บตัวชี้วัด ถ้าจะได้ภาพรวมของประเทศ ควรกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญ และให้รายงานผลเข้าส่วนกลาง จะได้มีฐานข้อมูลของประเทศ

ปัญหาและอุปสรรค

- 4. ยังพบมี **Unplanned dialysis** เป็นจำนวนมาก ต้องมาฟอกเลือดแบบฉุกเฉิน โรงพยาบาลระดับต่างๆ ควรมีการให้ข้อมูล เรื่องการบำบัดทดแทนไตแก่ผู้ป่วย และญาติ เป็นลำดับขั้น และอธิบายเรื่องสิทธิประโยชน์ตามสิทธิการรักษาเพราะ บางครั้ง ไม่ตัดสินใจทำการบำบัดทดแทนไต เนื่องจากกลัวต้องเสียค่าใช้จ่าย และมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาและอุปสรรค

- 5. การให้บริการ CAPD ในเขตบริการ ยังไม่ขยายไปสู่ รพ.ระดับM1,F ถ้าผู้ป่วย CAPD มีปัญหาน้ำยาไหลเข้าออกไม่ดี , แผลติดเชื้อ , ต้องผสมยาปฏิชีวนะ ในน้ำยา PD ผู้ป่วยต้องเดินทางเข้ามาในจังหวัด จึงมีแนวคิดจัดตั้ง CAPD node ขยายลงโรงพยาบาลชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยและติดตามเยี่ยมบ้านซึ่งทางโรงพยาบาลชุมชนยังขาดองค์ความรู้ในการดูแลผู้ป่วย ทางคณะกรรมการไตเขตบริการ 4 ได้จัดอบรมให้ความรู้ รพ.ชุมชนหลายครั้ง แต่ยังไม่ครอบคลุม 100%

ปัญหาและอุปสรรค

- 6. ขาดแคลนศัลยแพทย์ในการผ่าตัดเส้นเลือดสำหรับฟอกเลือด และขาดแคลนแพทย์วางสายล้างไตทางช่องท้อง การแก้ปัญหาระยะสั้น รพ.ระดับ A ในพวงบริการเดียวกันรับส่งตัวผู้ป่วยมาผ่าตัด ระยะยาว ควรฝึกอบรมแพทย์เพิ่มเพื่อให้บริการในหน่วยบริการของตนเอง

- สรุปวงเงินสำหรับการบริหารจัดการ
- -ค่าบริหารจัดการเพื่อพัฒนาหน่วย PD-CKD clinic ระดับแม่ข่าย ทั้ง 8 จังหวัด เป็นเงิน 260,000 บาท
- -การบริหารจัดการเพื่อจัดตั้งและพัฒนา CAPD Node/CKD clinic ในระดับ รพ.ชุมชนทั้ง 8 จังหวัด เป็นเงิน 400,000 บาท
- - การบริหารจัดการเพื่อจัดตั้งเครือข่ายการดูแลผู้ป่วย PD-CKD ระดับ รพ.สต. ทั้ง 8 จังหวัด เป็นเงิน 450,000 บาท
- รวมเงินค่าบริหารจัดการ 1,110,000 บาท เฉลี่ยจังหวัดละ 138,750 บาท

Thank you

